

Himmelska äktenskap och sedlighetsfrågan : Ett föredrag

Björck, Albert,

NBR Signum saknas

*Sve. kyrk.
1895
Sthlm. län
(70)*

HIMMELSKA ÄKTENSKAP

OCH

SEDLIGHETSFRÅGAN.

ETT FÖREDRAG

AF

Karl
Pastor ALBERT BJÖRCK.

*Sthlm
1895*

Kungl. biblioteket

0 0000 000013566

HIMMELSKA ÄKTENSKAP

OCH

SEDLIGHETSFRÅGAN.

ETT FÖREDRAG

AF

Pastor A. BJÖRCK.

STOCKHOLM
SYSTRARNA LUNDBERGS TRYCKERI

1893.

FÖRORD.

Då följande föredrag härmed öfverlämnas i allmänhetens händer torde det vara på sin plats att säga att det hölls redan i April månad detta år. Framkalladt af händelserna då, var det ej meningen att låta trycka det samma, enär man knappast kunde vänta att åskådningssättet däruti uttryckt skulle anses vara af tillräckligt praktisk natur för att vara af verklig nytta i och för frågans lösning. Sedermera har emellertid från skilda håll en önskan framställts att så skulle ske, och som föredraget stenograferades har denna önskan kunnat villfaras hvarvid ingen förändring gjorts. Det skulle ju varit lätt att bifoga en hänvisning angående det praktiska tillämpandet i den fråga som var på dagordningen och som framkallade Dr. Lindroths föredrag, men har det lyckats att belysa principerna för frågans lösning är syftet fylldt, och tillämpningsförslag torde bättre ske af personer på andra verkningsområden.

Albert Björck.

Himmelska äktenskap och sedlighetsfrågan.

Under den senare tiden har den allmänna uppmärksamheten blifvit riktad på det sedliga tillståndet inom vårt land. En motion har förelagts riksdagen af en af dem, som här har verkat mest för att draga människornas blickar till detta så viktiga ämne, och i anledning af denna motion hafva offentliga uttalanden gjorts för att stödja densamma. För en kort tid sedan var jag här närvarande vid ett offentligt möte i sådant syfte och hörde då ett föredrag af en af hufvudstadens mest kända lärare, Doktor Lindroth, hvilket från den ståndpunkt, som han själf i sitt föredrag betecknade såsom sin, var alldeles utmärkt. Han betonade, att han icke ville behandla ämnet från den rent religiösa ståndpunkten utan endast från den moraliska. Just härigenom lämnades emellertid, enligt min tanke, frågan till sin inre grund olöst, och tanken trängde sig då på mig att söka behandla den från den rent religiösa ståndpunkten.

Jag vill först utsäga min tanke, att det moraliska såsom sådant skildt ifrån det religiösa icke kan gagna till något, d. v. s. jag tror att den moraliska lagen, sådan den gifvit sig uttryck i de borgerliga lagarna icke kan verka på det sätt, som man skulle ha

väntat och som var syftet med lagen, så vida icke dessa borgerliga lagar hvila på och äro ett uttryck för religiösa tankar. Utan att den religiösa väckelsen föregår, utan att människorna ledas till att med sina tankar och känslor vända sig till ett från dem skildt, högre väsen, kunna icke människornas tankar höjas öfver dem själfva, öfver deras egna förhållanden. I det mänskliga lifvet blir då det egna intresset det styrande äfven i moralen, och endast så till vida som moralen hvilat på den religiösa tanken, kunna de moraliska buden blifva verkligen bestående och hafva de följder, som därmed afses.

Ett af de kanske mest slående exempel härpå, finnes ock antydt i Doktor Lindroths föredrag, då han talar om de moraliska lagar, som voro erkända hos romarne vid den tidpunkt, då romerska riket stod i sin glans, vid den tidpunkt då det sedliga förderf ännu icke hade visat sig, som gaf sig uttryck i inre förfall, och som förorsakade rikets yttre undergång. Dessa lagar voro, som han påpekade, stränga; de voro borgerliga lagar, som gäfvö uttryck åt stränga, moraliska tänkesätt, och som ganska hårdt drabbade allt, som bröt mot sedligheten. Men det inre förfallet kom, oaktadt dessa lagar funnos, oaktadt de otvifvelaktigt hade föregåtts af en religiös tanke en religiös utveckling. Innan det romerska riket hann till sin största utveckling, funnos bland dessa folk ideal, som de sökte att förverkliga uti sin statsförfattning, uti sitt umgänge med andra nationer. Men förverkligandet i lifvet af ideal är och kommer alltid att blifva religion. I den mån som ett folk har ett ideal och söker förverkliga detta ideal i sin statsförfattning, sina lagar och sitt förhållande gent emot andra folk, i den mån har detta folk religion och ledes af religiösa känslor. De moraliska och borgerliga lagarne inom ett land måste därför i första hand föregås af religiösa tänkesätt. Då

dessas lagar icke bevara ett folk från förfall, då är detta första beviset på att religiositeten hos detta folk försvunnit, att idealen sänkts, att man ser bort ifrån de höga och ädla tankarne och nöjer sig med att uppfylla det yttre lifvets fordringar.

Man behöfver icke känna historien, man behöfver endast läsa kristendomens första historia, apostlarnas bref till de olika församlingarna, för att se till hvilken oerhörd grad af sedligt förfall det romerska riket, som hade stått högst af alla nationer på sin tid, som hade varit en kämpe för rättrådighet och sedlighet, hade sjunkit. När man läser Paulus' och Jakobs' varningar för att deltaga i de ohyggligheter på det sedliga området, som hade blifvit gängse och allmänna inom den romerska världen, ser man huru litet de yttre moraliska lagarne, skilda från sann religion kunna uträtta för att bevara ett folk från inre och yttre förfall.

Hvad som har frälsat mänskligheten från att gå under med det romerska riket var det nya lif, som infördes i detta rike med kristendomen. En ny religion predikades, och denna religions nya tankar gjorde dem som hyllade den så starka, att de — få till att börja med, men småningom växande i antal — genom denna religions kraft åstadkommo en ny tankegång, en ny sinnesriktning i världen, som har gifvit sig ett nytt uttryck i den kristna religionens sedliga lagar.

Om dessa sedliga lagar, som finnas inom den civiliserade världen i våra dagar, hafva, som mången tror, förlorat sin förmåga att skydda människorna ifrån att allt mer och mer förfalla, om de hafva förlorat sin förmåga att bevara sedligheten bland människorna, beror detta på att den religiösa tanken icke längre står bakom dessa lagar, att den religiösa uppfattningen ibland människorna icke längre är det, som drifver ordningsmakten och de lagstiftande att sätta i verket de lagar,

som finnas och att stifta nya, som bättre gifva uttryck åt det stigande sedliga intresset ibland människorna.

Den religionsåskådning som jag tillhör och som är känd under namnet »Nya Kyrkan» är grundad på en uppenbarelse, hvilken vi tro den allsmäktige Guden har gifvit människorna genom sin tjänare Emanuel Swedenborg. Dock icke en uppenbarelse som upphäver eller lägger något till den redan gifna i Ordet, utan en som gör det möjligt att se mera af hvad som däri innehålles.

Swedenborg har berättat för oss saker, som han, därtill beredd af Gud, fick tillåtelse att se uti den andliga världen. Dessa bekräftelser ega för oss värde; de belysa för oss förhållandena här på jorden, emedan de gifva ett ljus, som gör det möjligt för oss att förstå den rätta meningen i Guds Ord.

Jag vill försöka att klargöra denna tanke genom att visa, huru förhållandet var just i det romerska riket på den kristna tiden.

Då det romerska riket hade hunnit förfalla i religiöst afseende d. v. s. då de gamla idealen, som stått högt för människorna, fallit, då blefvo de allmänna tänkesätten på alla områden så neddragna, kommo att gå så långt ned på det naturliga planet, att människorna förlorade möjligheten att skåda högre än till de yttre tingen. För att höja tänkesätten hos människorna inom den civiliserade världen, blef då en ny uppenbarelse nödvändig, och denna uppenbarelse framträdde uti Jesu Kristi jordiska lif. Han kom med nya bud, nya ideal, nytt lif. Nya ideal framställdes i de förlorades ställe genom Jesu Kristi lära. Och denna lära, i få ord uttryckt, är kärlek till Gud och kärlek till människor. Människorna gjordes uppmärksamma på att Gud var något annat än hvad den vanliga föreställningen gjorde honom till. I stället för många Gudar, som togo del i mänsklighetens skröplig-

heter, som hade mänskliga egenskaper, som straffade och belönade godtyckligt, framställdes här för människornas ögon *en* Gud, och denna Gud, som är kärleken, älskar både goda och onda. Idealet, som sattes för människoslägtet, var att älska alla Guds barn; var människokärleken, som skulle leda människan till kärleken till Gud. Det är detta ideal, som, ehuru föga människorna än förmått att förverkliga det i sina lif, dock har ledt människoslägtet framåt och uppåt, och det är detta ideal, som i den mån det bevarats och behållits inom den kristna kyrkan, är dess lif och har gjort den kristna kyrkan till drifkraften i människoslägtets utveckling och förbättring. Ty jag tror på denna förbättring. Jag tror icke, att människoslägtet har gått nedåt och blifvit sämre och sämre från Jesu Kristi dagar. En del af människoslägtet har visserligen kastat ifrån sig och vändt sig bort ifrån dessa ideal, som han ställde högt: — kärleken till den Gud, som han uppenbarade och kärleken till de människor, som denna Gud skapat — men på samma gång har under alla förhållanden, sedan han lefde och lärde, denna kärlek varit människans lif, varit det som bevarat humaniteten hos släktet och som har gifvit sig uttryck i allt mer och mer människovänliga lagar. Det är detta lif, som finnes hos människorna nu och som med tillhjälp af ett nytt förstående af Gudsbegreppet skall förnyas och fullbordas. Det är detta nya begrepp, denna nya religiösa sanning, som skall göra allting nytt.

Kärleken till Gud och kärleken till människorna kunna icke bevaras i världen utan hem där de barn, som födas och uppfostras få lära sig detta såsom grundprincipen för lifvet. Swedenborg säger på ett ställe, att »Äktenskapet är det mänskliga lifvets ädlaste smycke och den sanna religionens förvaringsrum.» Det är mycket sagt i få ord detta: »äktenskapet är den sanna

religionens förvaringsrum», men det är den sanning, som kanhända ligger allra tydligast för hvarje tänkande människas ögon. Tag bort helgden af äktenskapet — huru är det då möjligt att någon religion kan finnas kvar bland människorna? Återigen, tag bort religionen, och huru är det möjligt att äktenskapets helgd skall kunna bevaras bland människorna? Det ena beror på det andra och sammanhänger därmed. Religionen är lifvet i äktenskapet, och äktenskapet är religionens form, de två äro ett.

Nu kommer jag till den del, som kanhända de flesta utanför Nya Kyrkan stående personer anse såsom så besynnerlig, nämligen att vi skola kunna hämta lärdomar från äktenskap i himmelen, eller möjligheten af att en person skulle kunna få förmåga att blicka in i andevärldens hemligheter, se hvad som där finnes, skåda och iakttaga varelserna där, deras lefnadssätt, tankar och hem samt beskrifva dem för oss, och att detta skulle kunna vara oss till något gagn.

I sammanhang härmed skall jag läsa några ord i inledningen till Swedenborgs arbete »Äktenskapliga kärleken.»

»Jag förutser, att många som läsa det följande, och minnesvärdigheterna efter kapitlen, skola tro, att det är påfund af inbillningen; men jag försäkrar i sanning, att det icke är påfund, utan sannerligen skedd och sedt; och sedt, icke i ett visst tillstånd af sinnessdvala, utan i ett tillstånd af full vaka. Ty det har behagat Herren att uppenbara Sig själf för mig, och att sända mig till att lära det, som skall tillhöra den Nya Församlingen, hvilken i Uppenbarelseboken förstas med *Nya Jerusalem*. För detta ändamål skull har han upplåtit mitt sinnes och min andes inre, i följd hvaraf det blifvit mig gifvet att vara i den

andliga världen med änglarna, och tillika i den naturliga världen med människorna, och detta nu i tjugufem år.»

Och vid första påseende synes det mången, att de uppgifter, som Swedenborg från den andliga världen gifver människorna, strida mot hvad vi läsa i Guds Ord. Så till exempel påstår Swedenborg att i den andliga världen finnas äktenskap, att andar och änglar äro förenade i äktenskap, och detta tyckes stå i strid med Herrens egna ord. Vi komma ihåg det tillfälle, då sadducéerna, som icke trodde på något lif efter döden, kommo och frågade Kristus angående den judiska qvinna, som blef enka och sedan enligt deras lagar blef gift med sin aflidne mans broder, emedan den förste icke efterlemnade någon säd; och så fortgick det tills sju bröder äktade denna qvinna. Saducéerna frågade Kristus hvilken af dessa sju, som skulle vara qvinnans make i den andra världen, och svaret blef, att i »uppståndelsen», som ordet betyder, hvarken gifves till äktenskap eller äktas, utan de äro såsom änglar. Från dessa ord har den slutsatsen dragits, att i den andliga världen äktenskap icke finnas. Det skulle med andra ord vara liktydigt med att då vi lämna jorden, då vi dö till vår kropp, vår andliga människa icke längre är man och qvinna d. v. s. den orimligheten att själen, det verkliga, det som skapar och bildar den yttre kroppen, skulle efter kroppens slut icke längre vara sig själf. Men dessa termer behöfva ej heller gifva anledning till en sådan uttydning. Ty svaret, som Frälsaren gaf på Saducéernas fråga, inleder han i två af berättelserna med dessa ord: »I faren vilse, emedan I icke förstån skrifterna.» Deras begrepp både om lifvet efter detta och om äktenskapet voro vilsefarande begrepp, emedan de icke hade förstått skrifterna. En annan sak som jag vill påpeka är att en-

ligt ett af evangelierna begagnar han två uttryck: »de som hafva befunnits värdiga att få del af *den andra världen* och af *uppståndelsen*,» såsom det är öfversatt i den svenska bibelkommisionens öfversättning, men en riktigare öfversättning skulle gifva: »De som hafva befunnits värdiga att få del af *pånyttfödelsen* och *uppståndelsen* gifvas icke längre till äktenskap eller äktas.

Nu är det ju så, att människorna, enligt hvad vi själfva veta och enligt Herrens egna ord, kunna pånyttfödas redan här i lifvet. Det finnes människor, som icke behöfva dö till kroppen för att lefva på ett nytt sätt mot hvad de hafva gjort förut. Och häri ligger skillnaden mellan Nya Kyrkans lära, Nya Kyrkans idé om äktenskapet och den förut bland människorna existerande. Den Nya Kyrkans lära är att ett verkligt äktenskap är ett äktenskap, som finnes bland dem, som blifvit pånyttfödda; där Guds lif har ingått i deras lif; där hans tankar och hans känslor, i den mån som de kunna emottaga dem, äro drifkraften i deras lif; där föreningen icke är, såsom saducéerna tänkte sig, då de frågade om äktenskapet, endast en yttre förening för åstadkommande af säd, utan en inre förening, där makarna blifva ett kött, sökande att gifva uttryck åt Guds vilja. Och denna förening fortgår äfven uti det andra lifvet.

Med eder tillåtelse vill jag läsa ett kort stycke ur Swedenborgs arbete »Äktenskapliga kärleken» som på ett särdeles slående och belysande sätt förklarar beskaffenheten af giftermålen i den andliga världen.

»Midt i natten uppvaknade jag ur sömnen och såg i någon höjd emot öster en ängel som i högra handen höll ett papper, hvilket af ljus som inströmmade från solen syntes i en skinande hvithet, och midt därpå var en skrift af gyllene bokstäfver, och jag såg skrifvet: *Det godas och sannas äktenskap*. Ifrån

skriften framblänkte ett sken, som öfvergick i en bred cirkel omkring papperet. Denna cirkel eller omkrets tedde sig därifrån såsom morgonrodnaden ter sig vårtiden. Därefter såg jag ängeln nedstiga med papperet i hand, och allt som han nedsteg, syntes papperet mindre och mindre lysande, och förenämnda skrift som var: *Det godas och sannas äktenskap*, förvandlades ifrån guld- till silfver-, därefter till koppar-, sedan till jern-, och omsider till rost- och ergfärg; och slutligen sågs ängeln inträda i ett mörkt töcken, och genom töcknet ned på jorden. Där sågs det papperet icke, ehuru det ännu hölls i ängelns hand. Detta var i Andarnas värld, i hvilken alla människor efter hädanfärden först sammankomma. Och då talade ängeln till mig sägande: »Fråga dem som komma hit, om de se mig, eller någonting i min hand.» Det kom en mängd, en samling från öster, en samling från söder, en samling från vester och en samling från norr, och jag frågade dem som kommo ifrån öster och söder, hvilka voro de som i världen vinnlagt sig om lärdom, om de såge någon här hos mig och något i hans hand. Alla sade, att de sågo alldeles ingenting. Sedan frågade jag dem som ankommo ifrån vester och norr, hvilka voro de som i världen trott på de lärdes ord. Dessa sade att icke heller de sågo något. Men de siste af dessa, hvilka i världen varit i enfaldig tro utaf människokärlek, eller i något sant utaf godt, sade likväl, sedan de förre gått bort, att de sågo en man med ett papper, en man i prydlig dräkt, och ett papper på hvilket bokstäfver vore inristade, och när de förde ögonen till, sade de, att de läste: *Det godas och sannas äktenskap*. Dessa tilltalade ängeln, bedjande att han måtte säga, hvad detta betydde. Och han sade: att alla ting som finnas i himmelen, och alla ting som finnas i hela världen, icke äro annat än *Det godas och sannas äktenskap*, emedan allt samt och synnerli-

gen, så väl hvad som lefver och andas, som det som icke lefver och icke andas, är skapadt i kraft af det godas och sannas äktenskap, och till detta. »Det gifves, sade han, icke något skapadt till sant allena, ej heller något till godt allena; det senare och det förra ensamt är icke något, men de uppkomma och blifva genom äktenskapet ett så beskaffadt något, som äktenskapet är. I Herren Skaparen är det gudomliga goda och det gudomliga sanna i själfva sin substans: vara't i Hans substans är det gudomliga goda, och tillvara't i Hans substans är det gudomliga sanna, och hvartdera är jemväl i Honom i själfva sin förening, ty i Honom göra de oändligen ett. Aldenstund dessa två i Skaparen själf äro ett, därföre äro de äfven ett i allt, samt och synnerligen, som af Honom är skapadt; därigenom är ock Skaparen förbunden med alla af Honom skapade ting genom ett evigt likasom äktenskapsförbund.» Vidare sade ängeln, att den Heliga Skrift, som omedelbart utgått af Herren, är i allmänhet och i hvarje del ett det godas och sannas äktenskap; och emedan församlingen, hvilken bildas genom lärans sanna, och religionen, som bildas genom lefvernets goda enligt lärans sanna, hos de kristne endast är utaf den Heliga Skrift, så kan vara tydligt, att församlingen i allmänhet och i hvarje del är ett det godas och sannas äktenskap: (*att så är, kan ses i Apocalypsis Revelata*), nr 373, 483). Det samma som ofvan är sagdt om det godas och sannas äktenskap, är äfven sagdt om *människokärlekens och trons äktenskap*, emedan det goda är människokärlekens och det sanna är trons tillhörighet.

Några af de förre, som icke sågo ängeln och skriften, stodo ännu intill och hörde detta, och sade med halffull mun: »*ja visst, vi fatta det.*» Men då sade ängeln till dem: »Vänden eder litet ifrån mig

och sägen på samma sätt.» De vände sig och sade med full mun: »*det är icke så.*»

Därefter talade ängeln om *det godas och sanna*ns äktenskap hos makar, sägande, att om deras andesinnen vore i det äktenskapet, mannen det sanna och hustrun dettas goda, skulle de bägge vara i oskuldssällhetens förnöjelser, och däraf i den lycksalighet, i hvilken himmelens änglar äro, i hvilket tillstånd mannens alstringsförmåga skulle vara i en oupphörlig vår, och däraf i sträfvande och kraft att fortplanta sitt sanna, och hustrun i ett oupphörligt emottagande däraf utaf kärlek. »Visheten, som är hos männen af Herren, känner ingenting angenämare än att fortplanta sina sanningar, och vishets-kärleken, som är hos hustrurna där, känner ingenting behagligare än att mottaga dem liksom i ett moderlif, och således afla, bära och föda. Andliga alstringar hos himmelens änglar äro sådana, och, om I viljen tro det, af det ursprunget äro äfven de naturliga alstringarna.» Efter skedd fridshelsning höjde ängeln sig från jorden, och farande genom töcknet uppsteg han till himmelen, och då glänste papperet som förut, allt efter graderna af uppstigandet; och si, cirkeln, som förut såg ut som en morgonrodnad, sänkte sig då och skingrade töcknet, som dragit mörker öfver jorden, och det blef solljust.»

Mången som läser detta kanske icke ser däri mycket mer än vackra ord. Och det är svårt för det stora flertalet af människor att följa med filosofiska betraktelser och teorier angående tingens ursprung, lifvets upphof. Det är i allmänhet svårt därför, att dessa filosofiska tankar skilja sig så långt ifrån hvad vi veta och känna om vårt eget lif, och det lif som vi se och iakttaga omkring oss. När en tanke om lifvets ursprung framställes på ett sådant sätt, att vi själfva kunna jämföra den med hvad vi veta och känna inom oss, med

hvad vi se omkring oss och med hvad vi erfara och lära om den gudomliga uppenbarelsen, då bör det icke blifva omöjligt för någon att se och fatta åtminstone det väsentliga uti denna tanke.

Den tanke som Swedenborg här framställer är att allting alstras, emedan Gud är kärleken, och att denna kärleks existens är visheten d. v. s. att visheten är formen af den alstrande, skapande kärleken, att Guds lagar uppenbarligen visa hans inneboende kärlek, att dessa två äro ett, att föreningen af dessa två, den oändliga kärleken och den oändliga visheten, är ursprung-
et till allt, att detta är det innersta lifvet i naturen, och att i naturen detta innersta lif är sådant, att det kan påverkas af kärleken hos Gud, sanningen hos Gud, och därigenom utveckla ett själfständigt lif som åter-
speglar grundmotivet i skapelsen och som leder till det mål som Gud satt för skapelsen. Detta öfverens-
stämmer fullkomligt med vår egen erfarenhet, vår egen kunskap. Vi veta att allting, vi själfva och allt lef-
vande vi se omkring oss existerar på det yttre om-
rådet på grund af en förening mellan man och qvinna. Så långt vi kunna tänka tillbaka och så långt vi kun-
na skönja utvecklingen inom naturen, har det existerande lifvet vid en viss tidpunkt haft att tacka för sin tillvaro föreningen af man- och qvinnkön i en fö-
regående tidpunkt. Gå vi sedan allt längre och längre tillbaka och tanken hinner till det första i naturen, då blir det följdenliga, att detta första lif i naturen har sitt ursprung uti en förening af mankön och qvinn-
kön hos skaparen. Tanken är då, att uti Gud själf finnes mankön och qvinnkön och att, därför att allting utgår från honom, mankön och qvinnkön finnas i allt skapat och skall finnas i evigheters evighet; att för-
eningen af detta mankön och qvinnkön på det natur-
liga området går hans ärenden, utvecklar och gör syn-
lig planen i skapelsen, som äktenskapet mellan hans

kärlek och hans vishet frambringat; och då människorna såsom andliga väsen förena sin känsla, sin kärlek — som från evighet ligger inom oss och gör, att vi lefva alltsom alls — med den vishet, som uppenbarats dem ifrån Gud, då uppstå andliga äktenskap.

Nu säger kanske någon, att detta är abstrakt, att det är teorier. Men denna tanke får sitt uttryck, får sin realisering, sitt förverkligande i det mänskliga lifvet, då känslan, viljan, som representeras af qvinno-könet, emottager lif ifrån förståndet, som representeras af mankönet, då detta mankön, detta förstånd har blifvit upplyst af det förstånd, som finnes hos Gud själf. Det är denna förening som är andligt äktenskap, det äktenskap som finnes i uppståndelsen icke endast i himmelen utan här på jorden, det tillstånd då människorna hafva kommit ifrån sina egna tankar och känslor och söka att förena den ene sitt förstånd om Guds vishet med den andras kärlek för att förstå. En sådan förening skall ovillkorligen blifva verktyg i den oändliga kärlekens hand, att frambringa på det yttre planet hans vishet, gifvande uttryck åt hans kärlek till alla sina barn uti människovänlig lagstiftning.

Detta sammanfaller för öfrigt med hvad vi veta och känna inom oss och det sammanfaller med Jesu Kristi definition af sann religion.

Vi veta, att då vårt förstånd icke förenats med viljan att sätta detta förstånd uti verket, då blir vårt lif tomt och fruktlöst. Detta är fallet icke endast på det andliga området utan på det naturliga. Där människornas tankar icke återspegla eller äro hämtade ifrån den oändliga visheten i någon grad och de icke förenas med känslan, kärleken för att sätta i verket detta, där blir det jordiska äktenskapet endast en förening af mänskliga tankar och känslor: mannens förstånd om hvad som är godt för honom här på det alldagliga lifvets område gör, att han söker förening med

en qvinna, som representerar känslan, kärleken för denna hans visdom, och frukten af det äktenskapet blir barn, som från föräldrarna inhämta liknande vishet och liknande känslor d. v. s. känslor och tankar, som äro helt och hållet skilda, söndrade ifrån Gud. Det blir fruktlöst hvad beträffar alstrandet af andliga människor.

Om vi tänka på den gudomliga uppenbarelsen, se vi samma tanke genomgå Bibeln från den första böken till den sista. Vi läsa om huru Gud skapade människorna, »man och qvinna skapade han dem» och om huru de lefde i oskyldighetens tillstånd, som framställes i bilden af Edens lustgård, där de hörde Herrens röst tala till dem omedelbart. Detta tillstånd räckte till dess att människorna fingo en önskan, en traktan att skilja mellan sitt förstånd och Herrens förstånd d. v. s. att äta af kunskapens träd på godt och ondt. Detta förstånd, denna längtan att förstå var icke ond i och för sig. Det var endast då qvinnan skild ifrån mannen lyssnade till ormens röst, det var endast då vår känsla skild ifrån vårt förstånd lyssnade till de yttre naturliga känslornas röst, som äktenskapsskillnaden kom i världen. Det var då som det sanna och det goda först skildes åt. Endast genom ett återförenande, ett nytt giftermål mellan det sanna och det goda, representeradt af människor, kunna människorna återkomma till oskuldens tillstånd. Och det är detta, som den oändliga Guden lofvat skulle ske: »qvinnans säd skall söndertrampa ormens hufvud.» Kärleken till att förstå, representerad uti qvinnan, skall förena sig med Guds vishet, uppenbarad för människor, och så skola hem bildas, hvari den sanna religionen blir motivet och drifkraften för all utveckling. Från sådana hem skall mänsklighetens utveckling fortgå till dess att det Nya Jerusalem, prydt såsom en brud, nedkommande från himmelen af Gud, skall komma till jorden d. v. s. då föreningen af mankön och qvinnkøn

skall yttra sig i ett fortplantande af Guds kärlek till sina barn genom att uti det mänskliga lifvet gifva uttryck åt denna kärlek uti mänsklig lagstiftning.

Jag tror, att människoslägtets sedliga tillstånd kan upphjälpas endast och allenast genom att kvinnans säd söndertrampar ormens hufvud, endast därigenom att en förening finnes mellan hvad som är sant och hvad som är godt. Och en sådan förening kan icke verkligen existera utan att mannen i äktenskapet får sitt förstånd ifrån Gud och söker att gifva detta förstånd åt denna kärlek till visdomen som representeras af kvinnan. Då skall det snart se helt annorlunda ut här på jorden, då skola tänkesätten vara annorlunda än hvad de nu i allmänhet äro.

Om vi tänka efter hur det går till i våra dagar vid äktenskaps ingående, tror jag, att vi måste medgifva att ibland s. k. bergadt folk, bildadt folk, motiven i allmänhet äro af mycket låg art. Jag är rädd, att man icke kan säga, att motivet hos kvinnan för att hon gifter sig är, att hon uti mannen ser representeradt ett förstående af Guds vilja, Guds bud, som hon vill förena sig med och till sina barn fortplanta. Ej heller lär man så ofta se, att mannens motiv vid giftermålet är, att han hos kvinnan ser goda känslor representerade, med hvilka han vill förena sitt förstånd om Guds uppenbarelse, på det att genom deras äktenskap och verksamhet i lifvet detta skall få ett uttryck bland människor. Jag tror tvärtom, att i allmänhet motiven vid äktenskaps ingående i våra dagar äro af helt och hållet jordisk beskaffenhet. För honom ställer sig frågan: huru mycket pengar har hon? Huru mycket pengar ha hennes föräldrar? Huru mycket kan jag beräkna få ärfva vid deras död? Hvad kunna hennes släktingar, hennes förhållanden gifva mig för hjälp i min jordiska ambition? Och å hennes sida: Hvad kan han gifva mig? Hurudant hem kan jag få?

Detta är i allmänhet de motiv, som ligga till grund för äktenskapen i våra dagar. Och vi må icke tro, att äktenskap, ingångna af sådana motiv och sådana motiv allenast, kunna helgas genom att en kyrkans tjänare läser en välsignelse öfver dem. Hvad som är ondt kan icke göras godt genom en yttre ceremoni. Om icke religionen ligger till grund för föreningen, så kan icke religionen, uttryckt i ord lästa öfver föreningen, göra den helig.

Men vi hafva ett stort hopp just med afseende på det mänskliga giftermålet. Det är det hoppet, som följer med att i vår tid de unga, det uppväxande släktet alltmer och mer börjar komma ifrån dessa konsiderationer vid giftermåls ingående. Sant nog, många giftermål af kärlek, som man säger, kanske icke äro stort bättre, icke äro stort renare. Kärleken, som ligger till grund är ofta af mycket låg jordisk art, men denna kärlek, som är en naturlig drift, kan genom ett godt lif lyftas. Guds vishet och Guds kärlek kunna inflyta uti denna förening då ett samlif makarna emellan lär dem tålmod och öfverseende med hvarandras fel och svagheter; då kan qvinnans känsla leda mannens förstånd allt närmare och närmare Gud; då kan mannens förstånd lyfta och rena qvinnans känsla. Två unga människor, som komma fram till Herrens altare med sådana naturliga känslor såsom bevekelsegrund för giftermålet kunna, då de höra de heliga orden som läsas af kyrkans tjänare, Guds instiftelse af äktenskapet, i sig emottaga det gudomliga i äktenskapet. Då kan detta gudomliga i äktenskapet, det sanna föreningsbandet, inflyta uti deras känslor och tankar och rena och lyfta detta äktenskap från ett jordiskt till ett andligt.

Men är den jordiska känslan oren, är den icke blott naturlig drift, utan en skämd naturlig drift, då blir en sådan förening i stället för ett giftermål ett äktenskapsbrott. Och vi må läsa huru många ceremo-

niella uttalanden öfver denna förening som helst, så blir den aldrig något annat, om den icke renas invändigt. Fariséernas tvättande af kärlden utvändigt gagnar till intet; vi måste rengöra kärlden invändigt.

Det är detta renande af det invändiga som är det nödvändiga, för att sedligheten inom människoslägtet skall kunna förbättras. Alla de förslag, som här i våra dagar göras, gå ut på yttre åtgärder, tagande bort frestelserna och tillfällena till frestelser. Hvad äro frestelser? Vi möta i världen saker, som hos oss uppväcka dåliga tankar. Vi frestas icke därför att dessa saker finnas i världen, utan därför att inom oss vissa tankar och känslor finnas, som kunna frestas. Tjufven blir icke tjuf, emedan andra människor hafva egodelar, utan emedan det finnes inom honom en åtrå efter dessa egodelar. Lika litet blir en man äktenskapsbrytare emedan andra qvinnor än hans hustru finnas, utan han blir det därför att inom honom finnes åtrå efter andra qvinnor.

Det är renandet af det inre, som skall hjälpa sedligheten, och detta renande försiggår och kan försiggå endast genom religionens hjälp, endast därigenom att äktenskapet blir ett uttryck för religionen. Och människor med rona tankar och rena känslor som kunna bestå profvet i världens frestelser, fostras endast i hem där religionen är verklig — d. v. s. där den religiösa öfvertygelsen hos fader och moder visar sig på ett praktiskt sätt uti uppfostan af barnen i principer hämtade från Guds bud som kunna öfvervinna själfviskheten. Då den unga qvinnan får lära sig att se upp till de män och anse dem såsom eftersträfvansvärda till make, som hafva höga ideal, hvars tankar äro lyftade ifrån det jordiska och som förstå Guds uppenbarelse, då kan det sanna äktenskapet blifva vanligt på jorden. Och det beror på qvinnan, ty — sanna mina ord — då qvinnorna lära sig

att akta och älska sådana män och endast sådana, då skall äfven det manliga förståndet lyftas utaf denna kärlek och se att däri ligger den enda sanna grunden för verklig lycka i lifvet.

Och endast af sådana äktenskap kunna vi vänta den frukt, de uppväxande släkten, som efter hvarandra skola blifva den *qvinnans säd*, som skall söndertrampa ormens hufvud, som skola kunna betvinga de naturliga känslornas missbruk. Detta är ormens röst. Det är icke bruket af dem, utan missbruket af dem. Herren bad icke, att lärjungarne skulle tagas ut ur världen, utan att de skulle bevaras ifrån det onda. Vi hafva blifvit satta i världen därför att vi skola verka, icke därför att vi skola draga oss ifrån världen, icke därför att alla tillfällen till frestelser skola tagas bort ifrån oss, utan därför att vi skola kunna öfvervinna frestelserna genom ett förstående af Guds bud, förenadt med en vilja att handla därefter.

Den judiska kyrkan ansåg äktenskapet heligt, men den såg på det såsom ett yttre medel, och de förstodo icke uppenbarelsen från ett högre ljus. De ansågo det såsom en förening, som skulle frambringa den säd på ett yttre sätt i en människokropp, hvarigenom ormens hufvud skulle söndertrampas d. v. s. Messias.

Om vi lyfta våra tankar och återgå till fornåldern se vi där representeradt just hvad som Swedenborg har förtalt oss i bildligt språk, då ängelen uppsteg och papperet lyste ånyo i den mån som han uppsteg från jorden. Och dessa andar, som icke förmådde se någonting af hvad som stod på papperet, icke ens förmådde se ängelens gestalt, de uppenbara i sin blindhet det allmänna tänkesättet på jorden i våra dagar, som icke kan se föreningen af sanningen med kärleken.

Det är endast denna förening och upplysningen

om denna förening, som skall rädda människoslägtet. Det är denna förening, som är religion; det är denna förening, som är sant äktenskap. Religion och äktenskap sammanfalla häri, förenandet af det goda med det sanna, förenandet af kunskapen om Guds bud med kärleken att sätta dem i verket. Låta vi våra hem vara byggda på den grunden, uppfostra vi våra barn med de principerna, skall världen snart blifva ny, såsom också löftet har kommit: »se jag gör allting nytt.» Gudsbegreppet skall höjas. Våra tankar om Guds vishet och kärlek till alla hans barn kunna icke gifva sig ett uttryck, om vi icke förstå, att Gud är *en*. Och denna kärlek till Gud och hans barn kan icke gifva sig uttryck uti afkomman, så vida vi icke i denne ende Gud se människornas återlösare, som i ett jordiskt lif har söndertrampat ormens hufvud.

Upplyfta vi våra blickar till Jesus Kristus, se vi i honom Fadren, Sonen och den Helige Ande, brudgummen, som det af honom renade människoslägtet skall förena sig med, skall ock sedligheten blifva bestående på jorden.

Nykyrklig Litteratur

finnes att tillgå hos **Nykyrkliga Bokförlaget**,
Stockholm, Sergelgatan 4.

 De med (N. B.) märkta böckerna erhållas till
det inom parentes angifna lägre priset.

Swedenborgs verk.

(I originalupplagornas tidsföljd.)

Arcana Coelestia (Himmelska hemligheter), 7 band och
4 häften af det 8:de utgifna. Öfversättningen kommer
att fortgå; verket blifver 17 band på svenska.

De utkomna 7 banden kosta 30,00

8:de bandets 4 häften » pr h. 1,25

Förebildningar och motsvarigheter (ur A. C.) 1,25

Läran om Kärleken (ur A. C.) 0,50

Om inflytelsen 0,40

Himmel och Helvete (N. B. 1,50) 1,75

ditto bund. 2,25

Nya Jerusalem och dess himmelska lära

bund. 2,00

ditto kartonerad 1,25

ditto häftad (N. B. 1,00) 1,25

ditto Lilla upplagan, karton. 0,40

ditto ditto häft. 0,30

Yttersta domen (jemte fortsättning därtill, som
utkom samma år som läran om Herren m. fl.

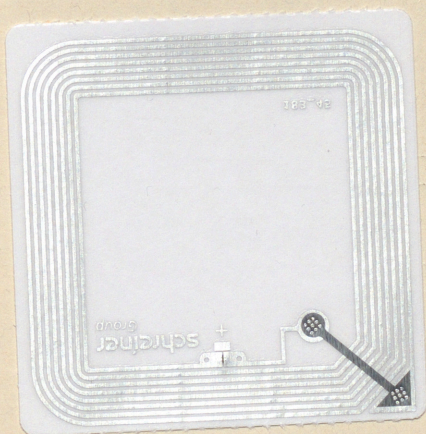
eller 1763) 0,85

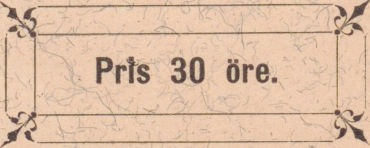
Läran om Herren 0,75

» » Den Heliga Skrift (N. B. 0,75) 1,25

Lefvernesläran enl. Tio Guds bud 0,50

Läran om Tron 0,25

Pris 30 öre.